

OBSAH

	PŘEDMLUVA	11
1	INDIVIDUÁLNE PROBLÉMY V SOCIÁLNYCH SÚVISLOSTIACH (<i>Jozef Výrost, Ivan Slaměňák</i>)	13
	Literatúra	18
2	SOCIÁLNI PSYCHOLOGIE ZDRAVÍ (<i>Vladimír Kebza</i>)	19
2.1	Podstata a zdroje psychologie zdraví	19
2.2	Psychosociální kontext zdraví a nemoci	20
2.3	Sociální determinanty zdraví	25
	2.3.1 Koncepce životních událostí	25
	2.3.2 Sociální opora	27
	2.3.3 Sociálně ekonomický status	31
2.4	Závěr	33
	Literatura	34
3	SOCIÁLNI PSYCHOBIOLOGIE (<i>Radvan Bahbough</i>)	37
3.1	Vznik sociální psychobiologie	37
3.2	Úvahové principy a metodologické problémy sociální psychobiologie	39
3.3	Genetika sociálního chování	43
	Literatura	46
4	SOCIÁLNI PSYCHOLOGIE EMOCÍ (<i>Ivan Slaměňák</i>)	49
4.1	Co jsou emoce	49
	4.1.1 Teorie emocí	50
	4.1.2 Druhy emocí	53
	4.1.3 Emoce a regulace	55
4.2	Výraz emocí	57
	4.2.1 Metody zjišťování výrazu tváře	62
4.3	Vývoj emocí a jejich socializace	63
4.4	Emoce v sociálních vztazích	69
	4.4.1 Attachment a intimita	70
	4.4.2 Sociální emoce	72

4.5	Závěr	75
	Literatura	75
5	SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE NEZAMĚSTNANOSTI	81
	<i>(Božena Buchtová)</i>	
5.1	Úvod	81
5.2	Historický vývoj a analýza psychologických výzkumů nezaměstnanosti	81
	5.2.1 Geneze a vývoj zkoumání psychologických účinků nezaměstnanosti	82
	5.2.2 Teoretická analýza psychologických aspektů práce, zaměstnání a nezaměstnanosti	86
5.3	Psychologické teorie chování lidí v nezaměstnanosti	90
	5.3.1 Stres při ztrátě zaměstnání a modely jeho zvládnání	90
	5.3.2 Role self-efficacy v pojetí sociálněkognitivní teorie A. Bandury	95
	5.3.3 Atribuční teorie a nezaměstnanost	97
	5.3.4 Dynamismus naučené bezmocnosti	99
5.4	Nezaměstnanost a zdraví	100
5.5	Nezaměstnanost a sociálněpatologické chování	101
5.6	Nezaměstnaný jedinec a rodina	102
5.7	Rizikové skupiny nezaměstnaných	103
5.8	Psychologický intervenční program pro nezaměstnané	107
5.9	Závěr	108
	Literatura	108
6	SOCIÁLNA OPORA A OSAMELOŠŤ	113
	<i>(Jozef Výrost, František Baumgartner)</i>	
6.1	Sociálna opora	113
	6.1.1 Metodologické otázky štúdia sociálnej opory	113
	6.1.2 Kontext a koreláty sociálnej opory	115
6.2	Osamelosť	121
	6.2.1 Vymedzenie osamelosti a možnosti jej zisťovania	122
	6.2.2 Príčiny vzniku a predpoklady prekonávania osamelosti	123
6.3	Záver	125
	Literatúra	126
7	BEZMOCNOSŤ A BEZNÁDEJ	129
	<i>(Ladislav Lovaš)</i>	
7.1	Pôvodná teória naučenej bezmocnosti	130
7.2	Naučená bezmocnosť a atribúcie	131
	7.2.1 Atribučná reformulácia teórie naučenej bezmocnosti	132

7.2.2	Naučená bezmocnosť a ohnisko pozornosti: depresívne a paranoidné prejavy	134
7.3	Beznádej	135
7.4	Bezmocnosť a beznádej: anxieta a depresia	136
7.5	Vývinové súvislosti – bezmocnosť u detí	137
7.6	Niektoré príklady výskytu naučenej bezmocnosti	138
7.6.1	Násilie, tyranizovanie a bezmocnosť	138
7.6.2	Naučená bezmocnosť a staroba	139
7.7	Záver	140
	Literatúra	140
8	PROBLEMATIKA ZÁVISLOSTÍ Z POHLEDU SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE	143
	<i>(Soňa Hermochová, Jana Vaňková, Eva Drlíková)</i>	
8.1	Úvod	143
8.1.1	Historie drog	144
8.1.2	Drogy v Čechách	146
8.1.3	Současnost	146
8.2	Drogy a závislost	147
8.2.1	Vnější a vnitřní projevy kontaktu s drogou	148
8.2.2	Základní třídění drog	149
8.2.3	Osobnost toxikomana	153
8.3	Sociálněpsychologické aspekty závislosti a sociálněpsychologické možnosti intervence	155
8.3.1	Intervence	156
8.3.2	Prevence – zvláštní forma intervence	164
8.4	Závěr	166
	Literatura	169
9	SOCIÁLNÁ PSYCHOLÓGIA NÁSILIA.	171
	<i>(Ladislav Lovaš)</i>	
9.1	Domáce a rodinné násilie	173
9.1.1	Podoby rodinného a domáceho násilia	174
9.1.2	Dospelí ako obeť rodinného násilia	176
9.1.3	Deti ako obeť rodinného násilia	176
9.2	Násilie v školách	177
9.2.1	Rovesnícke tyranizovanie v školách	177
9.2.2	Streľba v školách	178
9.3	Násilie na pracovisku	180
9.3.1	Podoby násilia a agresie na pracovisku	180
9.3.2	Mobbing	182

9.4	Inštitucionalizované násilie – vojny	184
9.4.1	Inštitucionálne násilie a agresia	185
9.4.2	Vojny	187
9.5	Záver	188
	Literatúra	188
10	ZVLÁDANIE STRESU – COPING	191
	<i>(František Baumgartner)</i>	
10.1	Stres a záťaž	191
10.1.1	Chápanie pojmov stres, záťaž	191
10.1.2	Príčiny, prejavy a dôsledky stresu, záťaž	192
10.1.3	Kognitívno-transakčný model stresu	193
10.1.4	Spôsoby prekonávania stresu – adaptácia a zvládanie	194
10.2	Zvládanie (coping)	195
10.2.1	Zvládanie záťažových situácií – vymedzenie	195
10.2.2	Zvládacie stratégie	195
10.2.3	Zvládanie – dispozičná vs. situačná charakteristika?	199
10.2.4	Problémy merania zvládania	202
10.2.5	Zvládanie stresu – záverečné poznámky	205
	Literatúra	206
11	STRATÉGIE SPRÁVANIA V NÁROČNÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH.	209
	<i>(Miroslav Frankovský)</i>	
11.1	Stratégie správania v náročných situáciách a príbuzné výskumné orientácie	210
11.2	Klasifikácia náročných životných situácií	212
11.3	Klasifikácia stratégií správania	215
11.4	Možnosti diagnostiky stratégií správania v náročných životných situáciách	218
11.5	Vzťah problematiky stratégií správania v náročných životných situáciách a príbuzných psychologických oblastí	221
11.6	Záver	224
	Literatúra	225
12	STRATÉGIE SEBAUPLATNENIA V SOCIÁLNO M KONTEXTE	229
	<i>(Jozef Výrost)</i>	
12.1	Úvod	229
12.2	Základné prístupy k pojmu sebauplatnenie	229
12.2.1	Pojem sebauplatnenie v humanisticky orientovanej koncepcii	230
12.2.2	Sociálno-kognitívna teória Alberta Banduru a pojem sebauplatnenia (self-efficacy)	231

12.3	Prístup ku konštrukcii škály SAS (stratégie sebauplatnenia)	235
12.3.1	Základné údaje o empirickom overení vnútornej štruktúry škály SAS . .	236
12.3.2	Validizačné štúdie	240
12.3.3	Údaje o reliabilite škály SAS	245
12.3.4	Možnosti psychologickej interpretácie výsledkov v SAS	245
12.4	Sebauplatnenie a subjektívna pohoda	246
	Literatúra	247
	REJSTŘÍK JMENNÝ	249
	REJSTŘÍK VĚCNÝ	257